

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL ELEKTRİK, TRAMVAY VE TÜNEL İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İETT)

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7. DENETİM BULGULARI.....	13
8. EKLER.....	55

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: İETT'nin Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: İdarenin 2022 Yılı İçerisinde Kullanmış Olduğu Kredilere İlişkin Bilgiler	16
Tablo 9: Son Beş Yıl İçinde Tahakkuk ve Tahsilatı Yapılan GÇR Bedelleri.....	22
Tablo 10: 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Bütçe Emanetleri Hesabında Yer Alan Tutarlar.....	27
Tablo 11: 2022 Yılı İçerisinde Çay Ocağı ve Büfe Olarak Faaliyet Gösteren Sosyal Tesislerin İşletilmesinde Yapılan Alımlar	30
Tablo 12: İdarenin Son 3 Yıllık Bütçe Gelirleri.....	40
Tablo 13: İdarenin Son 3 Yıla Ait Borçlanma Sınırları	41
Tablo 14: İdarenin Son 3 Yıla Ait Toplam Borç Stoku	41
Tablo 15: Borçlanma Haddi-Borçlanma Stoku Farkı	41

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BEM-BİR-SEN	Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası
E-SGB	Strateji Geliştirme Birimleri Yönetim Bilgi Sistemi
EÜAŞ	Elektrik Üretim AŞ
GÇR	Geçici Çalışma Ruhsatı
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İETT	İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
MKE AŞ	Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ
TEAŞ	Türkiye Elektrik Üretim İletim AŞ
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim AŞ
TEK	Türkiye Elektrik Kurumu
TETAŞ	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
UKOME	Ulaşım Koordinasyon Merkezi
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
QDMS	Quality Document Management System (Kalite Doküman Entegre Yönetim Sistemi)

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kamuya Olan Borçların Mali Tablolarda Gösterilmemesi
2. Banka Kredilerine İlişkin Faiz Tutarlarının Tümünün Kredinin Kullanıldığı Yılda Giderleştirilmesi
3. Taşıtlar Hesabının Gerçeği Yansıtmaması
4. İdareye Tahsis Edilen ve İdare Tarafından Tahsisi Gerçekleştirilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Yer Alması
5. Amortisman Kayıtlarının Yanlış Yapılması

B. Diğer Bulgular

1. Özel Halk Otobüslerine İlişkin Geçici Çalışma Ruhsatının İETT Tarafından Verilmesi ve Bu Kapsamda Gelir Elde Edilmesi
2. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
3. Devri Gereken Taşınmazların Devir İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi
4. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi
5. İdareye Ait Olan Arsanın Herhangi Bir Tahsis İşlemi Olmaksızın Büyükşehir Belediyesi Tarafından Avcılar Sosyal Tesislerinin Bir Parçası Olarak Kullanılması
6. İdareye Ait Sosyal Tesisin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması
7. Kilometre Üzerinden Teklif Alınarak Gerçekleştirilen Otobüs Bakım ve Onarımlarına İlişkin İhalelerde, Birim Fiyatı Oluşturan Unsurlara İlişkin Fiyat ve Miktar Araştırması Yapılmaması
8. Borç Stokunun Borçlanma Sınırının Üzerinde Olması
9. İdarenin Geçmiş Yıllarda Almış Olduğu Araçlara Ait Taksitlerin Vadesinde Ödenmemesi ve Kurdaki Artıştan Kaynaklı Olarak Ekstra Maliyete Katlanması
10. İşçilere Limitin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

11. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

12. Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (İETT) kuruluşunu, görev alanını ve yetkilerini düzenleyen temel kanun 22.06.1939 tarih 3645 sayılı "İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanun"dur. İETT İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

İlgili Kanun'un "Umum Müdürlüğün Vazifeleri" başlıklı 3'üncü maddesinin b fıkrasına göre İdare; İstanbul'un Rumeli ve Anadolu yakaları ile civarında ve Adalar'da elektrik kudreti tevzi etmek üzere elektrik tesisatını ve elektrikli tramvay şebekesini ve tünel tesisatını ihtiyaca göre tanzim, ıslah, tadil ve tevsi etmek ve bu işler için muktezi gayrimenkulleri istimlak etmek ve işletmelerine hadim bütün muameleler ve teşebbüslerde bulunmak ve lüzum görülürse trolleybüs ve otobüs servisleri ihdas etmek, işletmek ve işletirmek suretiyle münakalatı temdit ve takviye etmekle görevli ve yetkilidir.

1970 yılında çıkarılan 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu ile elektrik dağıtımından Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) sorumlu olmuş ve 1982 yılında tüm elektrik hizmetleri TEK'e devredilmiştir. 1993 yılında da İETT Genel Müdürlüğü'nün havagazı üretim ve dağıtım faaliyetlerine son verilmiştir. Bu tarihten sonra İETT'nin yalnızca toplu taşıma ile ilgili görevleri kalmıştır.

İETT toplu taşıma faaliyetlerini esas olarak sahip olduğu otobüsler ve metrobüsler ile kendi mülkiyetinde olmayan ancak denetimini yaptığı özel halk otobüsleri ile gerçekleştirmektedir. Bunun yanında Taksim-Tünel arasında hizmet veren "Nostaljik Tramvay"ın, Kadıköy İlçesinde hizmet veren "Moda Tramvayı"nın, Karakoy-Beyoğlu arasında hizmet veren tarihi "Tünel"in ve Adalar ilçesinde bulunan elektrikli araçların işletilmesi İdare tarafından yürütülen diğer toplu taşıma hizmetleridir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre İETT Genel Müdürlüğü de İstanbul Büyükşehir Belediyesine (İBB) bağlı bir idare olduğundan mahalli idare statüsündedir. İdare, 5018 sayılı

Kanun hükümlerine tabi olup genel yönetim kapsamında yer almaktadır. İETT Genel Müdürlüğü, her yıl Büyükşehir Belediye Meclisince tayin edilen ve yine Büyükşehir Belediye Meclisine karşı sorumlu olan iki murakıp tarafından denetlenmektedir.

Mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

3645 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine göre İETT, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına bağlı Genel Müdürlük tarafından idare olunur. İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü; Genel Müdürlük, İdare Encümeni, Danışma Birimi, Yürütme Birimleri ve Denetim Birimlerinden oluşmaktadır.

Genel Müdür, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nın inhası üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı; genel müdür yardımcıları, Genel Müdür'ün teklifi, Belediye Başkanı'nın inhası ile Vali tarafından atanmakta olup Genel Müdür'e bağlı üç genel müdür yardımcısı bulunmaktadır. Genel müdür yardımcıları dışında Teftiş Kurulu Başkanı, 1. Hukuk Müşaviri, İç Denetim Birimi Başkanı ve Özel Kalem Müdürü Genel Müdür'e bağlı olarak görev yapmaktadır. Daire başkanlıkları genel müdür yardımcılarına bağlı olup İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü bünyesinde toplam 13 adet daire başkanlığı bulunmaktadır. Ayrıca, bu daire başkanlıklarına bağlı 52 adet birim müdürlüğü vardır. İETT'nin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 33 şirket bulunmaktadır.

İETT'nin yönetimi ile ilgili olarak İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinin de önemli yetkileri bulunmaktadır. 3465 sayılı kanun'un 6'ncı maddesine göre Genel Müdürlüğün idare ve işletme masraflarını içeren eden bütçeleri ve kadroları Genel Müdürlükçe hazırlanarak Belediye Meclisince tasdik olunur. Bunlardaki değişiklikler de aynı yöntemle yapılır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu Maddesine göre belediye bağlı kuruluşların norm kadroları belediye meclisi kararıyla belirlenir. Bu kapsamda İETT norm kadroları da İBB Meclisi kararıyla belirlenir.

İETT bünyesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. İETT'de

İstihdam edilen memur personel 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçi personel 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında çalıştırılanlar ise 696 sayılı KHK ve 4857 sayılı İş Kanunu'na göre istihdam edilmektedir. İdarede çalışan tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

31.12.2022 tarihi itibarıyla İdarede çeşitli statülerde çalıştırılan personele ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.737	611
Sözleşmeli Personel	-	59
Kadrolu İşçi	8.350	1.684
Toplam	10.087	2.354
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	5.787

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idarelerin kurdukları idareler de mahalli idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre İETT Genel Müdürlüğü, İBB'ye bağlı idare olarak kanunla kurulmuş mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi,de mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmış ve genel yönetim kapsamındaki idare bütçeleri içinde sayılmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

İETT'nin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	468.810.000,00	205.893.868,00	674.703.868,00	666.208.319,00	8.495.549,00
2	Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Giderleri	91.175.000,00	40.243.562,00	131.418.562,00	129.714.805,00	1.703.757,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.153.876.000,00	3.601.101.500,00	6.754.977.500,00	6.179.452.427,00	575.525.073,00
4	Faiz Giderleri	51.023.000,00	-	51.023.000,00	50.030.850,00	992.150,00
5	Cari Transferler	7.096.000,00	1.483.800,00	8.579.800,00	8.533.985,00	45.815,00
6	Sermaye Giderleri	3.478.020.000,00	-994.850.000,00	2.483.170.000	1.896.444.089,00	586.725.911,00
7	Sermaye Transferleri	-	-	-	-	-
8	Borç Verme	-	-	-	-	-
9	Yedek Ödenek	450.000.000,00	-146.924.730,00	303.075.270,00	-	303.075.270,00
Toplam		7.700.000.000,00	2.706.948.000,00	10.406.948.000,00	8.930.384.474,00	1.476.563.526,00

İETT'nin 2022 mali yılı bütçesi ile 7.700.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup bu tutara 2.706.948.000,00 TL ödenek eklendiğinden 2022 yılı ödenek toplamı 10.406.948.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 8.930.384.474,00 TL bütçe gideri yapılmış ve 1.476.563.526,00 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi
01- Vergi Gelirleri	-	-	-	-	-
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.018.885.000	2.815.102.256	179.181	2.814.923.075	139,43%
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	3.200.000.000	3.724.175.656	-	3.724.175.656	116,38%
05- Diğer Gelirler	81.115.000	170.609.237	25.529	170.583.708	210,30%
06- Sermaye Gelirleri	150.000.000	-	-	-	0,00%
08- Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler	-	-	-	-	-
Toplam	5.450.000.000	6.709.887.149	204.710	6.709.682.438	123,11%

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri % 123,11 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %139,43 alınan bağış ve yardımlar %116,38 ve diğer gelirler %210,30 ile beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Gerçekleşen Bütçe Gideri Tutarı (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	468.810.000	666.208.319	142,11%
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	91.175.000	129.714.805	142,27%
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.153.876.000	6.179.452.427	195,93%
04- Faiz Giderleri	51.023.000	50.030.850	98,06%
05- Cari Transferler	7.096.000	8.533.985	120,26%
06- Sermaye Giderleri	3.478.020.000	1.896.444.089	54,53%
07- Sermaye Transferleri	-	-	-
08- Borç Verme	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	450.000.000	-	0,00%
Toplam	7.700.000.000	8.930.384.474	115,98%

Buna göre 2022 yılında bütçe giderleri %115,98 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri %142,11 sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %142,27 cari transferler %120,26 oranında gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alım giderleri %195,93 faiz giderleri %98,06, sermaye giderleri ise %54,53 oranında gerçekleşmiştir.

İdarenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.350.751.749,00	1.195.679.857,15	2.815.102.256,12	-11,48%	135,44%
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	833.600.000,00	1.393.215.583,46	3.724.175.655,85	67,13%	167,31%
Diğer Gelirler	91.181.658,00	120.067.598,56	170.609.236,81	31,68%	42,09%
Sermaye Gelirleri	0	0	0,00		
Toplam	2.275.533.407,00	2.708.963.039,17	6.709.887.148,78	19,05%	147,69%
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	956.524,00	97.704,99	204710,33	-89,79%	109,52%
Net Toplam	2.274.576.883,00	2.708.865.334,18	6.709.682.438,45	19,09	147,69%

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre

4.000.817.104,27 TL'lik (%147,69) artış göstermiştir. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinde 1.619.422.398,97 TL (%135,44); Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerde 2.330.960.072,39 TL (%167,31), Diğer Gelirlerde 50.541.638,25 TL (%42,09) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-)/B]
Personel Giderleri	383.614.611,00	467.008.820,70	666.208.318,75	21,74%	42,65%
SGK Devlet Prim Giderleri	72.681.778,00	92.159.446,51	129.714.804,62	26,80%	40,75%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.887.991.733,00	2.730.457.879,18	6.179.452.427,08	44,62%	126,32%
Faiz Giderleri	3.045.511,00	22.921.876,50	50.030.849,82	652,64%	118,27%
Cari Transferler	6.661.390,00	6.727.307,04	8.533.985,27	0,99%	26,86%
Sermaye Giderleri	76.398.732,00	133.865.649,44	1.896.444.088,85	75,22%	1316,68%
Sermaye Transferleri	0	0	-	-	-
Toplam	2.430.393.755,00	3.453.140.979,37	8.930.384.474,39	42,08%	158,62%

İETT'nin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 5.477.243.495,02 TL (%158,62) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinde 199.199.498,05 TL (%42,65), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 37.555.358,11 TL (%40,75), mal alım ve hizmet giderlerinde 3.448.994.547,90 TL (%126,32), faiz giderlerinde 27.108.973,32 TL (%118,27), cari transferlerde 1.806.678,23 TL (%26,86) ve sermaye giderlerinde 1.762.578.439,41 TL'lik (%1316,68) artış olmuştur. Sermaye giderlerinde yüksek oranda gerçekleşen artışın İdarenin 2022 yılı içerisinde yapmış olduğu otobüs alımlarından kaynaklandığı görülmüştür.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın İETT'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 7.955.321.509,38 TL, Faaliyet Geliri 6.388.635.344,70 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 1.566.686.164,68 TL olarak gerçekleşmiştir.

İETT'nin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: İETT'nin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
---------	--------------	----------------------------	--	-----------------

1	Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ	32.890.000,00	8.877.236,00	26,99
2	İstanbul Gaz Dağıtım Sanayi ve Ticaret AŞ (İGDAŞ)	1.420.000.000,00	77.594.479,50	5,46
3	İstanbul Çevre Yönetimi Sanayi ve Ticaret AŞ (İSTAÇ)	128.000.000,00	2.161.792,00	1,69
4	İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ (İSBAK)	72.271.960,00	226.141,29	0,31
5	İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton AŞ (İSTON)	28.500.000,00	85.500,00	0,3
6	Metro İstanbul Sanayi ve Ticaret AŞ.	400.000.000,00	702.563,50	0,18
7	İstanbul Asfalt Fabrikaları Sanayi ve Ticaret AŞ (İSFALT)	75.000.000,00	75.000,04	0,1

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

İETT'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar

- 1) Bilanço
- 2) Faaliyet sonuçları tablosu
- 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç

kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere, idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bu kurumlar ayrıca sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir. Buna göre:

Kontrol Ortamı Standartları

İdare organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları kapsamında personele "Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi" imzalatılmıştır. Kurum Etik Komisyonunca "Kurum Etik İlkeleri ve Politikası" belirlenmiş, "Etik Prosedürü" oluşturulmuş ve çeşitli kanallarla (web sayfası, e-posta, pano vb.) personele ve kamuoyuna duyurulmuştur. Dolayısıyla bu alandaki çalışmaların yeterli olduğu değerlendirilmektedir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan zamanında yayımlanmıştır ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak Kurumun yürüteceği faaliyetler ile bunların kaynak ihtiyacını, amaç, hedef ve performans göstergelerini içerecek şekilde mevzuata uygun olarak hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare tarafından iç kontrol risklerinin belirlenmesi sürecinde OHSAS18001 ve ISO14001 belgelendirme çalışmaları kapsamında İSG ile Çevre ve Tehlike Risk analizleri yapılmıştır. Kurumda İSO 27001 yönetim sistemi kurulmuştur ve Kurumsal Risk Yönetimi kapsamında risk yönetimine ilişkin yetki ve sorumluluklar tanımlanarak personele duyurulmuş ve risklerin yazılım üzerinden takip edilmesi için QDMS üzerinde risk modülleri oluşturulmuştur. Sonuç olarak iç kontrol risklerinin tam ve doğru şekilde belirlendiği değerlendirilmiştir. Riskler, olma olasılığı ve etki dereceleri puanlanarak sınıflandırılmıştır. "Kurumsal Risk Strateji Belgesi" doğrultusunda riskler yılda en az iki kez analiz edilerek sonuçları üst yönetime raporlanmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. Birimlerde yürütülmekte olan işlere ait bilgiler EYS yazılımı içinde prosedür, talimat, süreç kartları ile tanımlanmıştır. Süreç kartlarının içerisinde iş akış şemaları oluşturulmuş olup bu şemalar her yıl gözden geçirilmektedir. İdare tarafından Görev, Yetki ve

Sorumluluk Yönergesi" , "İmza Yetkileri Yönergesi" ve "Yetki Devri Raporu Formu" oluşturulmuştur. "Yetki Devri ve İmza Yetkisinin Devri Prosedürü" ve "İmza Yetki Devri Formu" oluşturularak personele duyurulmuştur. Toplantı yönetim sistemi kurulmuştur ve bu sistem sayesinde yetki devredilen, yetki devredene toplantılarda bilgi aktarabilmektedir. İdarede yetki devirlerinin mevzuata uygun yapıldığı değerlendirilmiştir. İdarede yapılan görevlendirmelerde; faaliyetler ile mali karar ve işlemlerin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrolü görevleri farklı kişilere dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, "İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar"a uygun olarak kurulmuştur. İdarede "İç kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar" gereğince ön mali kontrol faaliyeti yürütülmektedir. Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı bünyesinde Mali Kontrol Müdürlüğü kurulmuştur. İdarede ihaleli alımlarda ihale öncesi ve ihale sonrası olmak üzere iki aşamalı bir ön mali kontrol faaliyeti yürütülmektedir. Doğrudan temin limitinin üzerindeki tüm mal ve hizmet alımı ile yapım işlerine ait taahhüt dosyaları ihale işlemlerinden önce ön mali kontrole tabi tutulmaktadır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdare bünyesinde tüm harcama birimleri yıllık birim faaliyet raporları hazırlamakta ve harcama yetkilileri güvence beyanı vermektedir. Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı harcama birimlerinden gelen raporlar doğrultusunda Kurumun yıllık faaliyet raporunu hazırlamaktadır. Kurum faaliyet raporu ekinde Mali Hizmetler Dairesi Başkanı ve Üst Yönetici Güvence Beyanları sunulmaktadır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, 2022 yılında yenilenmiş ve sözkonusu Plan Kamu İç kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planları İç Kontrol Rehberi doğrultusunda 79 genel şartı kapsayacak şekilde kapsamlı ve detaylı bir içerikle hazırlanmış ve Üst Yönetici onayı ile uygulamaya konulmuştur. Bu Plan'ın içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun olduğu değerlendirilmiştir.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup bu birime tahsis edilmiş 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 3'ü doludur. İç denetim biriminin iç kontrol

sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü (İETT) 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamuya Olan Borçların Mali Tablolarda Gösterilmemesi

İdarenin kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçları ile vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülüklerine ilişkin tutarların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Temel kavramlar” başlıklı 5'inci maddesinde; kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı belirtilerek dönemsellik kavramına açıklık getirilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının niteliğini düzenleyen 278'inci maddesinde bu hesabın, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 438-Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabının niteliğini ve işleyişini düzenleyen 322 ve 323'üncü maddelerinde bu hesabın, kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya takside bağlanmış olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının izlenmesi için kullanılacağı, bu hesapta kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin ise bu hesaba borç, 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; İdarenin kamuya olan yapılandırılmış vergi ve benzeri borçlarının, bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının 438-Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında, ödeme vadesi bir yılın altına inen kısmının ise 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2022 yılsonu itibariyle idarenin vadesi geçmiş toplam 291.784,19 TL tutarında vergi borcu olmasına rağmen söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınmadığı ve dolayısıyla 368-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı kullanılmadığı için ilgili tutarların İdarenin mali tablolarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; bulgu konusu edilen borçların ağırlıklı olarak şoför personelin trafik cezaları olduğu, bu cezaların ilgili personele ödetirildiği, ceza tebligatlarının personele iletimi aşamasında, yaşanan aksaklıklardan dolayı kesilen ceza tutarlarının vergi dairesi sisteminde borç olarak gözüktüğü, sürecin iyileştirilmesi ve borçların zamanında ödetirilmesi için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; İdarece alınan karar doğrultusunda, şoförlerin şahsi kusurlarından kaynaklı olarak kesilen trafik cezalarının, cezanın uygulanmasında kusuru bulunan şoföre ödetirilmesi yönünde bir uygulama geliştirilmesi, İdarenin kendi iç işleyişi açısından gayet tabidir. Ancak cezai işlemde kaynaklanan borçlar ilgili şoför adına değil İdare adına tahakkuk etmekte ve vergi dairesine karşı resmi borçlu sıfatını İdare taşımaktadır. Resmi olarak borçlu sıfatını taşımanın doğal sonucu olarak, söz konusu borçların taksitlendirilmesi, ertelenmesi gibi işlemlerde tek yetkili İdare olduğu gibi borçların vadesinde ödenmemesi nedeniyle katlanılacak mali külfetlerin muhatabı da İdare olacaktır.

Sonuç olarak, söz konusu borçların mevzuat hükümleri uyarınca vadelerine göre ilgili

hesaplarda izlenmesi ve mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 2: Banka Kredilerine İlişkin Faiz Tutarlarının Tümünün Kredinin Kullanıldığı Yılda Giderleştirilmesi

İdarece muhtelif tarihlerde kullanılan 4 adet krediye ilişkin sözleşme süresince işleyecek tüm faizlerin, dönemsellik ilkesine aykırı olarak kredinin kullanıldığı yılda giderleştirildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Faiz giderleri ve faiz gelirleri" başlıklı 36'ncı maddesinde, kamu idarelerinin mali kuruluşlardan yaptıkları borçlanmalar dolayısıyla tahakkuk eden faizlerin, ilgili oldukları dönemde gider yazılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 289' uncu maddesinde 381-Gider Tahakkukları Hesabının niteliği açıklanmış olup bu hesabın; tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak gelecek aylarda ödenebilir duruma gelecek olan borçlar ile 481-Gider Tahakkukları Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir. Hesabın işleyişinin anlatıldığı 290'uncü maddede ise, iç ve dış malî borçlara ilişkin olarak ay sonlarında tahakkuk ettirilen ve gelecek aylarda ya da içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemde ödenecek olan işlemlerle faiz tutarı ile kuponlu tahvillerin gelecek aylarda ya da takip eden yılda kupon ödemesi yapılacak işlemlerle faiz tutarının bu hesaba kaydedileceği ifade edilmiştir. Aynı Yönetmelik'in 338'inci maddesinde de 481-Gider Tahakkukları Hesabının niteliği açıklanmış olup bu hesabın tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenebilir duruma gelecek borçların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr mevzuat hükümlerinden, tahakkuk eden faizlerin ilgili oldukları dönemde gider yazılacağı, tahakkuk etmiş ancak gelecek aylarda veya yıllarda ödenebilecek borçlar için 381 ve 481-Gider Tahakkukları hesaplarının kullanılacağı anlaşılmaktadır. Ayrıca Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlar arasında sayılan "dönemsellik" kavramı ile kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet sonucunun diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2022 yılı içerisinde muhtelif tarihlerde kullanılan 4 adet banka kredisine ilişkin gelecek aylarda/yıllarda işleyecek faiz tutarlarının kısım kısım ilgili oldukları

dönemde giderleştirilmesi gerekirken, kredinin alındığı tarihte 381-/481-Gider Tahakkukları Hesaplarına alacak, 630-Giderler hesabına borç kaydedilerek ödenecek tüm faiz tutarlarının tek seferde giderleştirildiği tespit edilmiştir. Halbuki gelecek aylarda/yıllarda ödenecek olan faiz tutarları kredinin alındığı tarih itibariyle henüz tahakkuk etmediğinden gider tahakkukları hesabı kullanılmamalı, vadesi geldikçe tahakkuk eden ve ödenen faiz tutarlarının 630-Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirilmesi gerekmektedir.

Bu durumda, yıl içinde kullanılan 4 kredi açısından 2023 yılına ait toplam 23.787.979,48 TL ve 2024 yılına ait toplam 2.261.156,23 TL tutarındaki faiz giderinin tamamı 2022 yılının gideri olarak muhasebeleştirildiğinden 630-Giderler Hesabına 26.049.135,71 TL (23.787.979,48+2.261.156,23) fazla kayıt yapıldığı görülmüştür. Diğer yandan 381-Gider Tahakkukları Hesabına 26.308.532,9 TL, 481-Gider Tahakkukları Hesabına ise 26.049.135,71 TL fazla kayıt yapılmıştır.

İdare tarafından 2022 yılı içerisinde kullanılan kredilere ait detaylar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: İdarenin 2022 Yılı İçerisinde Kullanmış Olduğu Kredilere İlişkin Bilgiler

Sıra No	Kredi Kullanım Tarihi	Ödeme Vadesi	Ödenecek Toplam Faiz Tutarı (TL)	2022 yılı Faiz Tutarı (TL)	2023 yılı Faiz Tutarı (TL)	2024 yılı Faiz Tutarı (TL)
1	13.10.2022	6 ay	4.056.652,92	2.231.823,07	1.824.829,85	-
2	28.04.2022	24 ay	22.478.758,75	10.579.863,00	10.631.339,7	1.267.556,05
3	07.04.2022	24 ay	14.100.302,81	7.376.002,11	6.182.031,62	542.269,08
4	22.04.2022	24 ay	11.721.954,15	6.120.844,74	5.149.778,31	451.331,10
Toplam Tutar				26.308.532,92	23.787.979,48	2.261.156,23

2022 yılı içinde tahakkuk etmemiş bulunan faiz tutarlarının bu şekilde muhasebe kaydı yapılarak mali tablolarda gösterilmesi, söz konusu faiz tutarlarının içinde bulunulan dönemin gideri olmaması sebebiyle dönem faaliyet sonuçlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; kredi sözleşmesi imzalandığı anda ödeme planı uyarınca krediye ait toplam faiz bedeli kadar tutarın ödenmesi yükümlülüğüne girildiği, faizin anapara borcu gibi borç unsuru olduğundan İdare adına kullanıldığı gün tahakkuk ettirildiği, yapılan muhasebe kaydı ile faiz yükümlülüğünün muhasebede izlenme imkanı bulunduğu ifade edilmiştir.

Ancak kredi faizinin tamamı kredinin kullanıldığı tarihte tahakkuk etmemektedir. Kredi

faizi; her ay ödenecek taksit vadeleri geldikçe tahakkuk etmekte ve ilgili ayda ödenmektedir. Nitekim, kredinin erken kapatılması durumunda henüz vadesi gelmeyen ve tahakkuk etmemiş olan faizler ödenmeyecek ve krediyi erken kapatmaya bağlı olarak kredinin toplam faiz yükü de düşecektir. Bu nedenle kredi sözleşmesinin imzalandığında krediye ait tüm faiz tutarının tahakkuk ettiği düşünülerek kredinin çekildiği yılda tamamının giderleştirilmesi muhasebe ilkelerine uygun düşmemektedir.

Sonuç olarak, kullanılan kredilerin sözleşme süresince işleyecek tüm faizlerinin, kredinin kullanıldığı yılda faaliyet gideri olarak gösterilmemesi, işlemiş faiz tutarlarının ilgili dönemde giderleştirilmesi, işlememiş faiz tutarları için herhangi bir kayıt yapılmaması ve Gider Tahakkukları hesaplarında izlenmemesi; ancak, vadesi geldiği halde ödenemeyen taksitler olur ise bu taksitlerin Gider Tahakkukları hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşıtlar Hesabının Gerçeği Yansıtması

Kullanım ömrünü tamamlayarak hurdaya ayırma işlemleri gerçekleştirilen taşıtların 254-Taşıtlar Hesabında tutulmaya devam edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 254-Taşıtlar Hesabının niteliğini ve işleyişini düzenleyen 196 ve 197'inci maddelerinde bu hesabın; kurumlara ait taşıtların izlenmesi için kullanılacağı, bütçeye gider kaydıyla edinilen taşıtların tutarları, bir taraftan bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan, 830-Bütçe Giderleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği, kazaya uğrama, eskime veya ekonomik ömrünü tamamlama gibi nedenlerle taşıt olma vasfı ortadan kalkan taşıtların, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç; ayrılmış olan amortisman tutarının 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

18.01.2007 tarihli ve 26407 No.'lu Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırların, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği, komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınırlar için ise kayıttan

düşme teklif ve onay tutanağı düzenleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, kullanım ömrünü tamamlamış, kayıtlı değeri toplam 53.787.971,36 TL olan 16 adet araç için kayıttan düşme teklif ve onay tutanağı düzenlendiği ancak araçların muhasebe kayıtlarından düşülmeyerek 254-Taşıtlar Hesabında tutulmaya devam edildiği, bu nedenle söz konusu hesabın bilançoda 53.787.971,36 TL fazla bakiye verdiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenen 16 adet aracın satışı için 01.03.2023 tarihinde Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi'ne bildirim yapıldığı ve 10.03.2023 tarihinde araçların teslim alınmaya başlandığı, yapılan teslimler ile birlikte taşınır işlem fişi düzenlenerek Taşıtlar Hesabından düşümlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından 2023 yılında söz konusu hatalı uygulamanın giderilmesine ilişkin çalışmalara başlanılmış olmasına karşın 254-Taşıtlar Hesabı 2022 yılı mali tablolarında 53.787.971,36 TL fazla görünmüştür. Mali tabloların tam ve güvenilir bilgi sunabilmesi açısından muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtacak şekilde tutulması gerekmektedir.

BULGU 4: İdareye Tahsis Edilen ve İdare Tarafından Tahsisi Gerçekleştirilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Yer Alması

İdarenin tahsis işlemlerini yürüten Yapı Tesisleri Daire Başkanlığının düzenlediği Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'nda yer alan veriler ile tahsis işlemlerine ilişkin muhasebe iş ve işlemlerini yürüten Mali Hizmetler Daire Başkanlığının muhasebe kayıtlarının; İdareye tahsis edilen taşınmazlar ve İdarenin tahsis ettiği taşınmazlar açısından uyumlu olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri düzenleyen 187'nci maddesinde; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılan taşınmazların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği, taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının kapatılacağı düzenlemeleri yer almaktadır.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında da ilgili duran varlığın 02 yardımcı hesap koduyla kamu idaresinin tahsis ettiği taşınmazların, 03 yardımcı hesap koduyla da tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Yapı Tesisleri Daire Başkanlığından alınan Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'na göre İdareye tahsis edilen 55 adet taşınmaz, İdarenin tahsis ettiği 8 adet taşınmaz bulunmasına karşın, Mali Hizmetler Daire Başkanlığı muhasebe kayıtlarına göre İdareye tahsis edilen 17 adet taşınmaz, İdarenin tahsis ettiği 12 adet taşınmaz bulunmaktadır. Söz konusu iki veri kıyaslandığında İdarenin tahsis ettiği taşınmazlar ve İdareye tahsis edilen taşınmazlar açısından tutarsızlık olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; İdareye ait taşınmazların tahsis işlemlerinin Yapı Tesisleri Daire Başkanlığı ve Mali Hizmetler Daire Başkanlığı ile eş güdüm halinde yürütüleceği, bunlara ilişkin tabloların yeniden düzenlenerek kayıtların birbirleri ile uyumunun sağlanacağı ifade edilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 252-Binalar Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 193'üncü maddesine göre; tahsis edilen binalar, tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 252-Binalar Hesabına alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilecektir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı da 500-Net Değer Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmek suretiyle idarenin muhasebe kayıtlarına dahil edilecektir. İdare tarafından tahsis alınan binalar ise, tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 252-Binalar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilir.

Aynı Yönetmelik'te, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 251-Yeraltı ve Yer Üstü Düzenleri Hesabı için de benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler gereğince; diğer kamu idarelerine taşınmaz tahsis edilmesi durumunda, muhasebe birimince taşınmazların kayıtlı değeri üzerinden ilgisine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabına alacak ve 500-Net Değer Hesabına borç; amortisman tabi maddi duran varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına Alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir. İdare tarafından tahsis alınan taşınmazlarda ise

muhasabe birimince taşınmazların kayıtlı değeri üzerinden ilgisine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabına borç, ve 500-Net Değer Hesabına alacak; amortisman tabi maddi duran varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin hatalı yapılması ve ilgili müdürlüklerdeki bilgilerde tutarlılık olmaması nedeniyle, 2022 yılı mali tablolarında ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabı, 500-Net Değer Hesabı ile amortisman tabi maddi duran varlıklar için 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı hatalı tutarda yer almıştır. Tahsis edilen ve tahsisli bir şekilde kullanılan taşınmazların fiili durumla uyumlaştırılması ve Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu kayıtları ile İdare muhasabe kayıtları arasında tutarlılığın sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Amortisman Kayıtlarının Yanlış Yapılması

İdarenin kullandığı muhasabe programının İdare envanterinde yer alan amortisman tabi varlıklara ilişkin amortisman ayırma işlemlerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştiremediği ve Duran Varlık Amortisman Defteri oluşturamadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasabe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortisman tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliğini ve işleyişini düzenleyen 202 ve 203'üncü maddelerinde bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in "Duran varlıklar amortisman defteri" başlıklı 491'inci maddesinde, kamu idaresinin muhasebesinde tutulması zorunlu defterler arasında "Duran Varlıklar Amortisman Defteri" de sayılmış olup 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmî

Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin 9’uncu maddesinde amortisman tabi her bir varlığın, Ek-2’de yer alan Duran Varlıklar Amortisman Defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, idarenin kullandığı muhasebe programının amortisman işlemleri konusunda sağlıklı çalışmadığı, amortisman tabi varlıklar için yıllar itibariyle amortisman ayırma işlemlerini güvenilir bir şekilde gerçekleştiremediği ve Duran Varlıklar Amortisman Defteri’ni oluşturamadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; İdarece kullanılan SAP programında ortaya çıkan yazılımsal aksaklıklardan dolayı zamanında aktarma yapılamadığı, problemlerin giderilmesi için çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sunulan mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliği açısından, kullanılan muhasebe programındaki mevcut aksaklıkların giderilmesi, amortisman tabi duran varlıklar için faydalı ömürleri süresince yıllar itibariyle düzenli olarak amortisman ayrılması; ilgili varlığın edinim tarihi, amortisman oranı, birikmiş amortismanı ve net değeri gibi hususların takibi açısından Duran Varlıklar Amortisman Defteri’nin tutulması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Özel Halk Otobüslerine İlişkin Geçici Çalışma Ruhsatının İETT Tarafından Verilmesi ve Bu Kapsamda Gelir Elde Edilmesi

Büyükşehir Belediyesi tarafından verilmesi gereken geçici çalışma ruhsatının (GÇR) İdare tarafından verildiği ve bu kapsamda gelir elde edildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7’nci maddesinin birinci fıkrasında büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları hüküm altına alınmış (p) bendinde; büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat verilmesi büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Ancak, Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME) Kararına istinaden çıkarılan Özel Halk Otobüsleri Çalışma Yönergesi'nin Geçici Çalışma Ruhsatı (GÇR) başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasında; toplu taşımacılık yapması uygun görülen taşımacıya, her otobüse ait olmak üzere, İETT tarafından düzenlenen GÇR verileceği, GÇR süresinin, verildiği takvim yılı sonuna kadar olduğu, aksine bir karar alınmadığı ve taşımacının Yönerge'de belirtilen yenileme işlemlerini yaptırdığı takdirde, GÇR süresinin İdare tarafından her yıl ayrı olmak üzere birer takvim yılı yenilenebileceği, GÇR'nin tahrip edilme, yırtılma, zayii olma vb. herhangi bir sebeple değiştirilmesine ihtiyaç duyulduğu durumlarda, 20 Tam E bilet bedeli alınarak yenisi verileceği düzenlenmiştir.

Mezkûr maddenin ikinci fıkrasında da; GÇR bedelinin İBB Meclisi tarafından tespit edileceği, tespit edilen GÇR bedelinin bir yıllık olduğu, her yıl ocak ve temmuz ayları içinde iki eşit taksitte İdare veznesine ödeneceği, GÇR bedelinin, hiçbir şekilde taşımacılara iade edilmeyeceği ve İdareye irat kaydedileceği, GÇR bedelinin devir, verasetten devir vb. durumlarda eski ve yeni yüklenicinin GÇR bedelinin tamamının ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından kabul edilen 2022 yılı ücret tarifesinde, özel halk otobüsleri yolcu taşımacılığı için geçici çalışma ruhsatnamesine ilişkin ücretin belirlendiği ancak, söz konusu ruhsatların 5216 sayılı Kanun gereği Büyükşehir Belediyesi tarafından verilerek, tabii olarak ruhsatı veren idare tarafından tahsilatın gerçekleştirilmesi gerekirken Yönerge'de düzenlenen hükme istinaden İETT tarafından tahsil işlemlerinin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Detayı aşağıdaki tabloda görüleceği üzere son beş yıla ilişkin İETT tarafından tahakkuk ve tahsilatı yapılan GÇR bedelleri toplamı 8.652.997,70 TL'dir.

Tablo 9: Son Beş Yıl İçinde Tahakkuk ve Tahsilatı Yapılan GÇR Bedelleri

Yıl	Tahakkuk (TL)	Tahsilat (TL)
2018	1.513.405,00	1.511.810,00
2019	1.606.555,00	1.608.150,00
2020	1.952.997,20	1.829.072,20
2021	1.302.521,00	1.426.446,00
2022	2.277.519,50	2.277.519,50
Toplam	8.652.997,70	8.652.997,70

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; özel halk otobüslerinin İstanbul il sınırları içinde 25.06.2009 tarih ve 2009/3-14 sayılı UKOME kararı ile

yürürlüğe giren Özel Halk Otobüsü Çalışma Yönergesi'nin 22'nci maddesi kapsamında İdare tarafından düzenlenen geçici çalışma ruhsatlarıyla faaliyet gösterdiği, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Ulaşım Hizmetleri" başlıklı 9'uncu maddesinde yer alan "*Ulaşım Koordinasyon Merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.*" hükmü gereği İdarenin UKOME kararlarını uygulamakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; UKOME kararları toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar yönüyle 5216 sayılı Kanun gereği tüm paydaşlar için bağlayıcı olup toplu taşıma araçlarının ruhsatlandırılması, "ruhsatlandırma işleminin" toplu taşıma için aranan bir ön koşul olması nedeniyle "toplu taşıma ile ilgili karar" olarak kabul edilmesine imkan vermemektedir.

Sonuç olarak, her ne kadar UKOME Kararına istinaden çıkarılan Yönerge söz konusu olsa da 5216 sayılı Kanun'da ruhsat verilmesi konusunda açık hüküm bulunması ve Yönerge'nin Kanun'a aykırı olması nedeniyle GÇR'nin İETT tarafından değil İBB tarafından verilmesi ve bu kapsamda elde edilen gelirlerin İBB tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdare taşınmazlarının cins tashihlerinin yapılmadığı ve mevzuatında belirtilen taşınmaz kayıt işlemlerinin de tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi, "*binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi*" şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacağı, tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülüğün kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye ait olduğu, ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülüklerin kullanıcılar tarafından karşılanacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazları olduğu tespit edilmiştir. Örneğin Edirnekapı, İkitelli, Anadolu, Kağıthane Garajı içerisinde bulunan ve idare hizmet binalarını da kapsayan alanların, üzerlerinde yapılar bulunmasına rağmen söz konusu alanlar tapuda arsa olarak görünmektedir. Aynı şekilde, Beşiktaş Küçük Bebek Mahallesi, Beyoğlu Tozkoparan Mahallesinde bulunan lojman binaları da tapuda arsa olarak kayıtlıdır. İdarenin taşınmaz envanter kayıtlarında ise söz konusu taşınmazlar arsa ayrı, bina ayrı olarak kayıt altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; cins değişikliği talebi yapıldığında taşınmazın üzerindeki yapıların ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesinin olması gerektiği, garajlarda bulunan yapıların eski tarihli yapılar olması nedeniyle yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin bulunmadığı, bu nedenle cins değişikliği yaptırılmadığı için taşınmazların kaydında bu tür durumlarda taşınmazın arsalarının ayrı, binalarını ayrı ayrı kayıt altına alındığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2023/5 sayılı Genelgesi dikkate alınarak gerekli çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından çalışmalar başlanacağı ifade edilmiş olmakla birlikte mevzuat hükümleri doğrultusunda, taşınmazların cins tashihlerinin yapılarak tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Devri Gereken Taşınmazların Devir İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi

İdare mülkiyetinde bulunan ve elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı ile ilgili olan 26 adet taşınmazın ilgili kuruluşlara devrinin yapılmadığı görülmüştür.

11.09.1982 tarih ve 17808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2705 sayılı "1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun"un 1'inci maddesiyle 1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu'nun 3'üncü maddesine eklenen hüküm gereği, İETT bünyesinde yürütülen elektrik hizmetleri Türkiye Elektrik Kurumuna (TEK) devrolmuştur.

Yine, 2705 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesi ile elektrik hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin olarak TEK'e devredilecek mal varlıklarının devir bedellerinin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve ilgili belediye veya kuruluş ile

TEK'ten seçilecek birer üyeden teşekkül edecek kurullar tarafından belirleneceği; kurulların çalışmalarını, devre ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlıklarınca hazırlanacak Yönetmelik'in yayımı tarihinden itibaren üç yıl içerisinde sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Bu bağlamda, devir kurulu kararları alınmış olmasına karşın İETT mülkiyetinde bulunan taşınmazların tapuda TEK adına tescil işlemleri gerçekleştirilmemiş dolayısıyla taşınmazların mülkiyeti İETT üzerinde kalmaya devam etmiştir. İlerleyen süreçte, 12.08.1993 tarih ve 93/4789 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TEK'in kapatılarak yeniden yapılandırılması sonucu, iki ayrı iktisadi devlet teşekkülü halinde Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) ve Türkiye Elektrik Üretim İletim AŞ (TEAŞ) kurulmuştur. 5/2/2001 tarihli ve 2001/2026 sayılı Kararname eki Bakanlar Kurulu kararı ile TEAŞ da kapatılmış yeniden yapılandırma sonucu Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ), Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ (TETAŞ) genel müdürlükleri kurulmuştur. 1982 yılından 2022 yılına kadar söz konusu taşınmazlara ilişkin zaman zaman çeşitli davalar açılmış, taşınmazın fiili durumuna göre farklılık arz eden yargı kararları söz konusu olmuştur.

Ayrıca, 06.01.2022 tarihinde 7350 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na Geçici 31'inci madde eklenmiştir. Mezkûr maddede;

“ (1) Mülga 15/7/1970 tarihli ve 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 9/9/1982 tarihli ve 2705 sayılı 1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanunla değişik 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendinde sayılan kurum ve kuruluşlar ile Etibank, Türkiye Elektrik Kurumu, Türkiye Elektrik Üretim İletim A.Ş. ve elektrik dağıtım şirketleri adına tapuda tescil edilmiş, mülkiyet ve mülkiyetten gayri ayni haklardan elektrik dağıtım faaliyetlerine ilişkin olanlar TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün başvurusu üzerine resen bedelsiz olarak TEDAŞ Genel Müdürlüğü adına, elektrik iletim faaliyetlerine ilişkin olanlar ise TEİAŞ Genel Müdürlüğü'nün başvurusu üzerine resen bedelsiz olarak TEİAŞ Genel Müdürlüğü adına tescil edilir.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak tescil işlemlerine ilişkin devir ve tashih işlemleri her türlü harç ve döner sermaye hizmet bedelinden müstesnadır.” hükmü tesis edilmiştir.

Yapılan incelemede, devir kurulu kararlarına göre İETT tarafından TEK'e devredilmesi

gereken 26 adet taşınmaz olmasına karşın söz konusu taşınmazlara ilişkin devir işlemlerinin gerçekleştirilmediği, aradan geçen sürede çeşitli davaların açıldığı, 06.01.2022 tarihinde gerçekleştirilen yasal düzenleme ile mülkiyet ve mülkiyetten gayri ayni haklardan elektrik dağıtım faaliyetlerine ilişkin olanların TEDAŞ adına, elektrik iletim faaliyetlerine ilişkin olanların ise TEİAŞ adına tescil edilmesi gerekirken bu tescil işlemlerinin de 31.12.2022 tarihi itibarıyla henüz gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; devir kurulu kararları ile devredilecek bazı taşınmazların TEK tarafından devir alınmadığı veya alınmadığı, bu taşınmazların bir kısmının İdare ile ortak kullanılmakta olduğu, bir kısmının ise sadece TEK tarafından kullanıldığı, bu taşınmazların bir kısmı için ise İdarenin men-i müdahale ve ecrimisil davaları açtığı ve dava safahatının halen devam ettiği, davaların sonuçlanmasına müteakip gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu taşınmazların 06.01.2022 tarihinde gerçekleştirilen yasal düzenleme ile mülkiyet ve mülkiyetten gayri ayni haklardan elektrik dağıtım faaliyetlerine ilişkin olanların TEDAŞ adına, elektrik iletim faaliyetlerine ilişkin olanların ise TEİAŞ adına tescil edilmesi gerekmektedir. Dava süreci devam eden taşınmazlarda hükmün kesinleşmesinin ardından, dava süreci bulunmayan taşınmazların ise ivedilikle mevzuat hükümleri gereği devir işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesi uyarınca; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve

sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinin altıncı fıkrasında da; muhasebe yetkililerinin, 34’üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 248’inci ve 249’uncu maddelerinde 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliği ve hesaba ilişkin işlemler düzenlenmiştir. Yönetmelik’te, 320-Bütçe Emanetleri Hesabı için, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; yapılacak ödemelerde söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik vermek şartıyla muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olacağı açıktır.

Tablo 10: 31.12.2022 Tarihi İtibariyle Bütçe Emanetleri Hesabında Yer Alan Tutarlar

Hesap Tanımı	Tahakkuk (TL)	2022 Ödenen (TL)	2022 Kur Farkı (TL)	31.12.2022 Bakiye (TL)
Cari Yıla (N) Ait Borçlar	8.293.277.634,64	6.180.478.258,33	-	2.112.799.376,31
N-1 Yılına Ait Borçlar	927.976.528,30	748.817.548,93	-	179.158.979,37
N-2 Yılına Ait Borçlar	97.198.528,88	28.656.662,26	-	68.541.866,62
N-3 Yılına Ait Borçlar	1.128.010,40	1.127.910,38	-	100,02
N-4 Yılına Ait Borçlar	266.613,98	35.028,90	-	231.585,08
N-5 Yılına Ait Borçlar	706.725.864,43	128.705.779,11	186.568.479,60	764.588.564,92

Yapılan incelemede, detayı yukarıdaki tabloda görüleceği üzere, 2022 yılı dönem sonu itibariyle 320-Bütçe Emanetleri Hesabında önceki yıllara ilişkin (N-1’den N-5’e kadar) toplam 1.733.295.545,99 TL kayıtlı ve bekleyen tutarın bulunduğu; cari yılda bunun 907.342.929,58 TL’sinin ödendiği, geçen yıllara ilişkin kur farkı dâhil 1.012.512.096,01 TL bakiye kalmasına rağmen cari yılda Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen borçlar için 6.180.478.258,33 TL ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarların ödenmesinde 5018 sayılı Kanun’un 34’üncü maddesine göre

ödemelerin yapıldığı, ancak mevcut ekonomik durum göz önüne alındığında; mal ve hizmet temininde sıkıntı yaşamamak adına, vatandaşa verilen hizmetin kesintisiz bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla ve tedarikçileri mağdur etmeyecek şekilde oluşturulan nakit akış planlamasına göre işlemlerin yürütüldüğü ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu hesaptan yapılan ödemeler, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, bulguda da belirtildiği üzere muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmamış olup 320-Bütçe Emanetleri Hesabındaki tutarların, İdare aleyhine bir durumun oluşmaması için mevzuatında belirtilen esas ve usullerde ödenmesi kamu yararına olacaktır.

BULGU 5: İdareye Ait Olan Arsanın Herhangi Bir Tahsis İşlemi Olmaksızın Büyükşehir Belediyesi Tarafından Avcılar Sosyal Tesislerinin Bir Parçası Olarak Kullanılması

Tapuda, İETT adına kayıtlı olan ve arsa olarak görünen 10.170,00m²lik alanın herhangi bir tahsis işlemi bulunmaksızın, İBB tarafından Avcılar Sosyal Tesislerinin bir bölümü olarak kullanıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde;

"Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır." hükmü tesis edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Paylı taşınmazların tahsisi" başlıklı 5'inci maddesinde ise; kamu idarelerinin paydaş bulunduğu taşınmazların tahsisinin yapılamayacağı ancak diğer paydaş veya paydaşlar tarafından uygun görülmesi halinde taşınmazın tahsisinin söz konusu olabileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İBB Avcılar Sosyal Tesislerinin bulunduğu alanda 4468 sayılı parselde bulunan 10.170,00m²lik bölümün 11.09.2020 tarihinden itibaren tapuda İETT adına kayıtlı olduğu, sosyal tesisin bulunduğu alandaki 4466 ve 4467 parsellerin ise İBB'nin mülkiyetinde olduğu anlaşılmış olup İETT'nin mülkiyetindeki yerin İBB tarafından herhangi bir tahsis işlemi olmaksızın kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; İBB ile trampa veya devir işlemi yapılması hususunda gerekli çalışmalara başlanıldığı ve en kısa sürede işlemlerin sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İBB Avcılar Sosyal Tesislerinin bulunduğu alan için diğer paydaş veya paydaşlar tarafından uygun görülmesi halinde taşınmaz tahsisi söz konusu olabileceğinden, fiili kullanımın yasal hale gelmesi için söz konusu tahsis işleminin tesis edilmesi veya yapılacak diğer çalışmalarla söz konusu taşınmazın İBB tarafından kullanımı yasal zemine oturtulmalıdır.

BULGU 6: İdareye Ait Sosyal Tesisin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

a) Çay Ocağı ve Büfe Olarak Faaliyet Gösteren Sosyal Tesislerin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

İdarenin çay ocağı ve büfe olarak işlettiği 31 adet sosyal tesiste alımların ihale mevzuatına tabi olmadan gerçekleştirildiği, personel giderlerinin sosyal tesis gelirleri ile karşılanmadığı, tahsilat ve ödemeler ile tesisin denetlenmesi gibi konularda mevzuatta belirtilen hususlara uyulmadığı görülmüştür.

- Alımların İhale Mevzuatına Tabi Olmadan Gerçekleştirilmesi

İdarenin, Anadolu bölgesinde 14 adet, Avrupa bölgesinde 17 adet olmak üzere toplam 31 adet çay ocağı ve büfesi mevcut olup buralarda satılan ürünler 16 farklı firmadan temin edilmektedir. Ancak, ürün temini amacıyla düzenli olarak alım yapılmasına karşın bu alımların ihale mevzuatı kapsamında gerçekleştirilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu, İdarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu ve eşik

değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdareye ait farklı birimler bünyesinde bulunan 31 adet çay ocağı ve büfe işletmesinde, yiyecek ve içeceklerden oluşan 81 kalem ürün bulunduğu ve bu ürünlerin düzenli olarak tedarik edilmesine karşın tedarik amacıyla yapılan alımların ihale mevzuatına tabi olmadan gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 11: 2022 Yılı İçerisinde Çay Ocağı ve Büfe Olarak Faaliyet Gösteren Sosyal Tesislerin İşletilmesinde Yapılan Alımlar

Ay	Gider (TL)
Ocak	750.216,52
Şubat	959.785,69
Mart	1.000.190,69
Nisan	108.298,96
Mayıs	1.128.796,54
Haziran	1.257.294,66
Temmuz	1.347.964,14
Ağustos	1.411.851,24
Eylül	1.305.022,27
Ekim	1.420.904,60
Kasım	1.542.525,63
Aralık	1.696.945,46
Toplam	13.929.796,40

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; İETT Genel Müdürlüğü Sosyal Tesis İşletme Yönergesi'nin Mevzuat Düzenleme ve Tetkik Komisyonu Onayı ile 14.11.2022 tarihinde yürürlüğe girdiği, 28.04.2023 tarihli Genel Müdürlük Oluru ile yönetim kurulu, denetleme kurulu, sosyal tesisler yöneticisi ve sosyal tesisler sorumlusunun belirlendiği, 2023 yılı içerisinde tesislerin işletilmesi amacıyla alınacak mal ve hizmetler ile vb. işlemlerin (banka hesap işlemleri, muhasebe program ve kayıtları, stok takip yazılımına geçiş) meri mevzuata uygun bir şekilde gerçekleşmesine ilişkin planlamaların yapıldığı ve çalışmaların halen devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 2022 yılı içerisinde İdare tarafından çay ocağı ve büfelerde satılacak ürünlerin temini amacıyla, detayı yukarıdaki tabloda görüleceği üzere toplam 13.929.796,40 TL tutarında alım yapılmış olup söz konusu alımların kamu ihale mevzuatının öngördüğü şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

- İdare Bütçesinden Harcama Yapılması

İdarenin çay ocağı ve büfe olarak işlettiği 31 adet sosyal tesiste Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ hükümlerine aykırı olarak İdare bütçesinden harcama yapıldığı görülmüştür.

2022 yılı için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan (2022-1) sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasında; Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu düzenlemesi yapılmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin söz konusu sosyal tesislerden 2022 yılı içerisinde toplam 13.929.801,18 TL gelir elde ettiği söz konusu gelir ile satışı yapılan malların alımının gerçekleştirildiği, buralarda çalışan personele ödenen maaşların ise İdare bütçesinden karşılandığı anlaşılmış olup 2022 yılında İdare bütçesinden toplam 9.015.328,05 TL'lik brüt personel giderinde bulunulmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; İETT Genel Müdürlüğü Sosyal Tesis İşletme Yönergesi'nin Mevzuat Düzenleme ve Tetkik Komisyonu Onayı ile 14.11.2022 tarihinde yürürlüğe girdiği, 28.04.2023 tarihli Genel Müdürlük Oluru ile yönetim kurulu, denetleme kurulu, sosyal tesisler yöneticisi ve sosyal tesisler sorumlusunun belirlendiği, 2023 yılı içerisinde tesislerin işletilmesi amacıyla alınacak mal ve hizmetler ile vb. işlemlerin (banka hesap işlemleri, muhasebe program ve kayıtları, stok takip yazılımına geçiş) meri mevzuata uygun bir şekilde gerçekleşmesine ilişkin planlamaların yapıldığı ve çalışmaların halen devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin söz konusu tesislerde işletme giderleri için bütçesinden herhangi bir katkıda bulunmaması gerekmektedir.

- Tahsilat ve Ödemeler ile Tesisin Denetlenmesi Konularında Mevzuatta Belirtilen Hususlara Uyulmaması

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2022-1 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin yirmi ikinci fıkrasında;

" Sosyal tesislerle ilgili olarak yapılacak ödeme ve tahsilatlarda aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Görevliler nezdinde kurum amirleri tarafından belirlenen miktarın üzerinde nakit bulundurulmaz.

b) Avans olarak verilen tutarların en geç 30 gün içinde mahsubu veya iadesi sağlanır.

c) Sosyal tesis paralarının bankaya yatırılması hususunda 7/3/2019 tarihli ve 810 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

ç) Ödeme ve tahsilatın banka vasıtasıyla yapılması esastır.” düzenlemesi yapılmıştır.

Mezkûr Tebliğ’in yirmi üçüncü fıkrasında ise; kurum amirlerinin bizzat ya da denetim elemanları marifetiyle sosyal tesislerin işlemlerini, defter ve belgelerini zaman zaman ve her halükarda yıl sonunda denetlemesi gerektiği belirtilmiş olup ayrıca, düzenlenecek denetim raporlarının da kurumda muhafaza edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin çay ocağı ve büfe olarak işlettiği 31 adet sosyal tesiste gelirlerin her birinde ayrı ayrı işletme defterine kaydedildiği (manuel ortamda yazmak suretiyle), makbuz karşılığı kasaya konulmak üzere yetkiliye teslim edildiği, firma ödemelerinin de 15 günlük veya aylık periyotlarda fatura karşılığı yapıldığı, ancak söz konusu işlemlerde tüm tutarların İdare amiri tarafından belirlenen bir miktar olmadığından nakit olarak bulundurulduğu, sosyal tesis paralarının sermayesi yarısından fazla kamuya ait bankalarda değil işletme kasasında muhafaza edildiği, 1 firmaya yapılan ödemeler hariç ödeme ve tahsilatların banka vasıtasıyla yapılmadığı, ayrıca söz konusu sosyal tesisin işlemleri, defter ve belgelerinin İdare amiri tarafından denetimden geçirilmediği ve dolayısıyla denetim raporu düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; İETT Genel Müdürlüğü Sosyal Tesis İşletme Yönergesi'nin Mevzuat Düzenleme ve Tetkik Komisyonu Onayı ile 14.11.2022 tarihinde yürürlüğe girdiği, 28.04.2023 tarihli Genel Müdürlük Oluru ile yönetim kurulu, denetleme kurulu, sosyal tesisler yöneticisi ve sosyal tesisler sorumlusunun belirlendiği, 2023 yılı içerisinde tesislerin işletilmesi amacıyla alınacak mal ve hizmetler ile vb. işlemlerin (banka hesap işlemleri, muhasebe program ve kayıtları, stok takip yazılımına geçiş) meri mevzuata uygun bir şekilde gerçekleşmesine ilişkin planlamaların yapıldığı ve çalışmaların halen devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından işletilen sosyal tesislerin ödeme ve tahsilatlarında mevzuat açısından uyulması gereken hususlara riayet edilmesi ve İdare amiri tarafından zaman zaman ya da her halükarda yılsonlarında denetlenerek denetim raporu düzenlenmesi gerekmektedir.

b) Misafirhane Olarak Kullanılan Sosyal Tesisin İşletilmesinde Hatalar

Uygulamaların Bulunması

İdarenin 13.09.2022 tarihine kadar misafirhane olarak işlettiği sosyal tesisin tahsilat ve ödeme işlemleri ile tesisin denetlenmesine yönelik mevzuatta belirtilen hususlara uyulmadığı, tesisin, mevcut yapısı içerisinde Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi mükellefi olması gerektiği halde mükellefiyete ilişkin bir bildirimde bulunulmadığı, tesisin gelirleri içerisinde temsil ağırlama niteliğindeki harcamaların yapıldığı görülmüştür.

- Tahsilat ve Ödemeler ile Tesisin Denetlenmesine Yönelik Mevzuatta Belirtilen Hususlara Uyulmaması

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2022-1 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin yirmi ikinci fıkrasında;

" Sosyal tesislerle ilgili olarak yapılacak ödeme ve tahsilatlarda aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Görevliler nezdinde kurum amirleri tarafından belirlenen miktarın üzerinde nakit bulundurulmaz.

b) Avans olarak verilen tutarların en geç 30 gün içinde mahsubu veya iadesi sağlanır.

c) Sosyal tesis paralarının bankaya yatırılması hususunda 7/3/2019 tarihli ve 810 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

ç) Ödeme ve tahsilatın banka vasıtasıyla yapılması esastır." düzenlemesi yapılmıştır.

Mezkûr Tebliğ'in yirmi üçüncü fıkrasında ise; kurum amirlerinin bizzat ya da denetim elemanları marifetiyle sosyal tesislerin işlemlerini, defter ve belgelerini zaman zaman ve her halükarda yılsonunda denetlemesi gerektiği belirtilmiş olup ayrıca, düzenlenecek denetim raporlarının da kurumda muhafaza edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kağıthane garajı içerisinde sosyal tesis kapsamında bulunan, gerek İETT personeline gerekse de diğer kamu kurum personeli ile sivil vatandaşa 13.09.2022 tarihine kadar hizmet sunan; misafirhane, 1 adet suni çim halı saha, 1 adet basketbol sahası ve 1 adet voleybol/tenis sahasının işletilmesinden elde edilen tahsilatların İdare amiri tarafından belirlenen bir miktar olmadığından nakit olarak bulundurulduğu, sosyal tesis paralarının sermayesi yarısından fazla kamuya ait bankalarda değil işletme kasasında muhafaza edildiği,

ödeme ve tahsilatların banka vasıtasıyla yapılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, söz konusu sosyal tesisin işlemleri, defter ve belgelerinin İdare amiri tarafından denetimden geçirilmemiş ve dolayısıyla denetim raporu düzenlenmemiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; Kâğıthane Garajı'nda bulunan ve İdare misafirhanesi olarak kullanılan sosyal tesisin, 01.10.2022 itibariyle kapatıldığından yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu tesisin 01.10.2022 itibariyle kapatıldığı ve yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ifade edilse de 2022 yılında belli bir döneme kadar hatalı uygulama devam etmiştir. İdare tarafından işletilen sosyal tesislerin ödeme ve tahsilatlarında mevzuat açısından uyulması gereken hususlara riayet edilmesi ve İdare amiri tarafından zaman zaman ya da her halükarda yılsonlarında denetlenerek denetim raporu düzenlenmesi gerekmektedir.

- Sosyal Tesise İlişkin Olarak Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmemesi

İETT Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı İdari ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde 13.09.2022 tarihine kadar işletilen sosyal tesis, mevcut yapısı içerisinde Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi mükellefi olması gerektiği halde mükellefiyete ilişkin bir bildirimde bulunulmadığı görülmüştür.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde, iktisadi kamu kuruluşları kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış olup, aynı Kanun'un 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında Devlete, il özel idarelerine, belediyelere, diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup, faaliyetleri devamlı bulunan ve bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu kuruluşları olduğu, altıncı fıkrasında ise bunların kazanç amacı gütmemeleri, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olması, kâr edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Muafiyetler" başlıklı 4/1-d maddesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait olup sadece kamu görevlilerine hizmet veren, kâr amacı gütmeyen ve üçüncü kişilere kiralanmayan kreş ve konukevleri ile askerî kışlalardaki kantinlerin kurumlar vergisinden muaf olduğu hüküm altına alınmıştır.

İktisadi kamu kuruluşunun ticari, sınai veya zirai bir işletme oluşturup oluşturmadığı hususunda; iktisadi işletmenin tanımı içinde yer alan ve devamlı olarak yapılan ticari, sınai veya zirai faaliyetten söz edebilmek için işletmenin tedavül ekonomisine katılması, başka bir ifadeyle işletmede üretilen veya alınan malların veya verilen hizmetin bir bedel karşılığı satılmış olması gerekmekte olup, aksi takdirde diğer unsurlar var olsa dahi bir iktisadi işletmenin varlığından söz edilemeyecektir. Buna göre, sosyal tesis işletmesinin tedavül ekonomisine katılması, başka bir ifadeyle işletmede üretilen veya alınan malların veya verilen hizmetin bir bedel karşılığı satılması halinde iktisadi bir işletmenin varlığından bahsedilebilecektir.

Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde işletilen sosyal tesisler iktisadi kamu kuruluşu olarak değerlendirilmesi gerektiğinden bu işletmelere ilişkin kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilmelidir. Ancak, sosyal tesis içerisinde bulunan konukevleri (misafirhaneler); sadece kamu görevlilerine hitap etmek koşuluyla kurumlar vergisinden muaf tutulabileceklerdir.

Diğer yandan 3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu'nun 1/1'inci maddesinde, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu, 1/3-g bendinde ise bu teslim ve hizmetlerin; genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseseler tarafından yapılmasının durumu değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili açıklamaların yapıldığı 9 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nde; KDV Kanunu'nun 1'inci maddesinin 3/g fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin katma değer vergisine tabi bulunmakta olduğu; ancak, orduevleri, askeri gazinolar, askeri kantinler, kışla gazinoları ile kamu kurumlarına ait misafirhane, kreş, yemekhane, eğitim ve dinlenme tesislerinin işletilmesi veya yönetilmesi suretiyle yürütülen faaliyetlerin kâr amacı taşımamaları nedeniyle ticari faaliyet kapsamına girmediğinden, münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmeleri şartıyla vergiye tabi olmayacağı ve bu kuruluşlara yapılan mal teslimlerinin ve hizmet ifalarının Katma Değer Vergisi Kanunu'nun genel hükümleri çerçevesinde vergilendirileceğinin tabii olduğu açıklanmıştır.

Buna göre, sosyal tesis içerisinde bulunan misafirhane, eğitim ve dinlenme tesislerinin

işletilmesi suretiyle yürütülen faaliyetler kar amacı taşımamaları ve münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmeleri şartıyla katma değer vergisine tabi tutulmayacak, bunların dışındaki kişilere hizmet verilmesi halinde genel hükümler çerçevesinde KDV'ye tabi olacaktır.

Yapılan incelemede; İdare tarafından Kağıthane garajı içerisinde sosyal tesis kapsamında bulunan, gerek kurum personeline gerekse de diğer kamu kurum personeli ile sivil vatandaşa 13.09.2022 tarihine kadar hizmet sunan; misafirhane ve spor sahalarına ilişkin olarak gerek Kurumlar Vergisi gerekse de Katma Değer Vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; Kağıthane Garajı'nda bulunan ve İdare misafirhanesi olarak kullanılan sosyal tesisin, 01.10.2022 itibariyle kapatıldığından yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu tesisin 01.10.2022 itibariyle kapatıldığı ve yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ifade edilse de 2022 yılında belli bir döneme kadar hatalı uygulama devam etmiştir. İETT bünyesinde 13.09.2022 tarihine kadar işletilen sosyal tesisin Kurumlar Vergisi ve KDV mükellefi olması gerekmektedir.

- Tesisin Gelirleri İçerisinden Temsil Ağırlama Gideri Niteliğindeki Harcamaların Yapılması

13.09.2022 tarihine kadar İdare tarafından işletilen Kağıthane garajı içerisindeki sosyal tesisin gelirlerinden temsil ve ağırlama gideri kapsamında değerlendirilebilecek harcamaların yapıldığı görülmüştür.

2022 yılı için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan (2022-1) sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasında; Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen eksiklikler bulunmakla birlikte, misafirhanenin İdare bünyesinde işletildiği dönemde tesis genel giderleri tesis gelirlerinden karşılanmakta ve bu harcamalar fiş ve fatura karşılığı ile birlikte işletme defterinde kayıt altına alınmaktadır.

Yapılan incelemede, tesis gideri olarak kabul edilemeyecek olan üst yönetim

toplantılarının yapıldığı zamanlarda; tatlı, yemek gibi ikramların gerçekleştirildiği ve bunlara ilişkin yapılan harcamaların sosyal tesis gelirlerinden karşılandığı, bu durumun İdarenin muhasebesine de yansımadağı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; Kâğıthane Garajı'nda bulunan ve İdare misafirhanesi olarak kullanılan sosyal tesisin, 01.10.2022 itibariyle kapatıldığından yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu tesisin 01.10.2022 itibariyle kapatıldığı ve yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ifade edilse de 2022 yılında belli bir döneme kadar hatalı uygulama devam etmiştir. Temsil ve ağırlama gideri kapsamında değerlendirilebilecek harcamaların İdarenin kendi bütçesinden ve ilgili ödenekten gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Kilometre Üzerinden Teklif Alınarak Gerçekleştirilen Otobüs Bakım ve Onarımlarına İlişkin İhalelerde, Birim Fiyatı Oluşturan Unsurlara İlişkin Fiyat ve Miktar Araştırması Yapılmaması

İdareye ait otobüslerin bakım ve onarımlarına ilişkin yapılan ihalelerde, kilometre üzerinden birim fiyat teklifi alındığı, birim fiyatı oluşturan unsurlara ilişkin detaylı fiyat ve miktar araştırması yapılmadığı, isteklilerden teknik şartname ve eklerinde yer alan düzenlemelere göre teklifte bulunmalarının istenildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde, "makine ve araçların bakım onarımı" hizmet tanımı içinde yer almıştır. Kanun'da, İhale dokümanının, "*İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri*" ifade ettiği belirtilmiştir. Kanun'un 12'nci maddesinde de, "*İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilir. Belirlenecek teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır*" düzenlemesi yer almıştır.

İdarece gerçekleştirilen otobüs bakım ve onarımlarına ilişkin ihalelerde, işin idari ve teknik şartnamelerinin hazırlandığı, şartname eklerine araçların periyodik bakım tabloları ve kilometrelerinin konulduğu, gerekli personel sayı ve ücretlerinin belirtildiği ve fiilen gerçekleştirilen bakım onarım malzeme ve işçilikleri yerine şartnamelerde yer alan tüm hizmetler karşılığı olarak aracın kat ettiği kilometre üzerinden birim fiyat teklifi ile ihale

edildiği görülmektedir. Şartnamelerde periyodik bakımlar gibi fiyatlandırılması mümkün olan hizmetler yanında, herhangi bir öngörü imkânı sunabilecek ortalama verinin bulunmadığı kazalar ve toplumsal olaylar nedeniyle oluşan hasar ve onarımlar gibi fiyatlandırılma imkânı olmayan hususlar da yer almaktadır. İdarece yaklaşık maliyet hazırlanırken, teknik şartnameye göre bakım ve onarımlar için gerekli malzeme, ekipman ve işçiliğin ayrı ayrı miktar ve fiyatları hesaplanmaksızın, önceki ihalelerde gerçekleşen fiyatların bakım, onarım, aksiyon maliyetleri ve diğer unsurların döviz kuru veya asgari ücretteki değişikliğe göre güncellendiği, ayrıca piyasadan teknik şartnameye göre kilometre üzerinden fiyat teklifi alındığı görülmektedir.

Yapılan incelemede, söz konusu birim fiyatın ihale kapsamında gerçekleştirilecek tüm hizmetleri kapsadığı anlaşılmaktadır. İhale dokümanında söz konusu birim fiyata ilişkin ayrıca bir tanımlama yapılmamış olup, birim fiyatı oluşturan unsurlara ilişkin detaylı fiyat ve miktar araştırmasına da yer verilmemiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle;

- Bulgulara ilişkin tespitlerin yapıldığı ihalelerin bitmesiyle birlikte; 01.02.2023 tarihinde başlayan 2022/1367128, 2022/1375145, 2022/1373536, 2022/1367944, 2022/1373400, 2022/1374476, 2022/1374460, 2022/1373407 İhale Kayıt Numaralı ve 18-19 ay süreli “Bakım, Onarım Hizmet Alımı İhalelerinde” bahse konu bulguya göre düzenlemeler yapıldığı,

- Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 8'nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “İhaleyi yapan idare veya diğer idarelerce gerçekleştirilmiş aynı veya benzer işlerdeki fiyatlar” düzenlemesine göre yapılan fiyat tespitinden vazgeçildiği,

- Aynı fıkranın (ç) bendinde yer alan “İhale konusu işi oluşturan iş kalemlerine veya gruplarına ilişkin olarak piyasadan yapılacak fiyat araştırması kapsamında elde edilecek fiyat tekliflerinin aritmetik ortalaması alınmak suretiyle ya da konusunda uzman bilirkişi ve ekspertizlerden soruşturularak oluşturulan fiyatlar” ve aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan “İdareler yaklaşık maliyete ilişkin fiyatların tespitinde, (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen fiyatların birini, birkaçını veya tamamını herhangi bir öncelik sırası olmaksızın kullanabilirler.” düzenlemeleri çerçevesinde işlem tesis edildiği,

- İhale Dokümanı içerisine ihale konusu araçların 01.01.2019-30.06.2022 tarihleri arasındaki arıza tipleri, adetleri ile kaza ve hasar sayılarının tablo halinde verildiği ve istekliler tarafından birim fiyatı oluşturan unsurlara ilişkin fiyat ve miktar araştırması yapılmasının

sağlandığı,

- İhale dokümanında fiyat farkı verilebilecek unsurların da işçilik ve diğer unsurlar olarak ayrı ayrı tanımlandığı, 01.02.2023 tarihinde başlayan 18-19 ay süreli “Bakım, Onarım Hizmet Alımı İhaleleri” dokümanlarında personel sayılarının, personelin alacağı ücretin (asgari ücretin katı olarak), resmi tatillerde çalışacak personel sayılarının da ayrı ayrı tanımlandığı,

- Yaklaşık maliyetin oluşturulması amacıyla Piyasa Fiyat Araştırması Formu ile isteklilerden personel hariç bakım, onarım giderleri maliyetinin talep edildiği ve personel maliyetinin “Kamu İhale Kurumu Personel Maliyeti Hesaplama Modülü” üzerinden hesaplanarak yaklaşık maliyete eklendiği,

- İhalelere ilişkin birim fiyat teklif cetvelinde 16 kalem işçilik ile bakım ve onarım kalemlerinin açıldığı ve her biri için ayrı birim fiyat teklifi alındığı

İfade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından söz konusu hatalı uygulamadan vazgeçilerek 2023 yılında söz konusu bulgu doğrultusunda işlem tesis edildiği ifade edilmiş olsa da 2022 yılını kapsayan İdareye ait otobüslerin bakım ve onarımlarına ilişkin yapılan ihalelerde, kilometre üzerinden birim fiyat teklifi alındığı, birim fiyatı oluşturan unsurlara ilişkin detaylı fiyat ve miktar araştırması yapılmadığı, isteklilerden teknik şartname ve eklerinde yer alan düzenlemelere göre teklifte bulunmalarının istenildiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, ihalelerde rekabet ve ihtiyaçların uygun şartlarla zamanında karşılanması, gizlilik ve güvenilirlik gibi temel ilkelerin korunabilmesi için, yaklaşık maliyetin hizmet gereklerine ilişkin her bir unsurun ayrıntılı olarak belirlenerek oluşturulması, ihale dokümanının istekli olabileceklerin fiyatlarını gerçekçi ve sağlıklı bir şekilde oluşturabilmelerine imkan sağlayacak şekilde hazırlanması, birim fiyata dâhil unsurların hesaplamaya imkan sağlayacak şekilde detaylı unsurları ile birim fiyat tanımında ve iş kalemi analizinde gösterilmesi, hizmet gerekleri nedeniyle süresi uzun olan işlerde, özellikle de piyasa koşullarında belirsizlikler olduğu dönemlerde, fiyat farkı verilebilecek unsurlar için ayrı birim fiyat tanımlamalarının yapılması, ihale temel ilkelerine katkı sağlayacaksa kısmi teklife imkan sağlanması gerekmektedir.

BULGU 8: Borç Stokunun Borçlanma Sınırının Üzerinde Olması

İdarenin 2021 ve 2022 yılı borç stok tutarının, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci

maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde gösterilen borçlanma sınırının üzerinde gerçekleştiği görülmüştür.

5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinde; belediyelerin ve bunların bağlı kuruluşlarının görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla borçlanarak ilave kaynak bulmasına imkân tanınmıştır. Bununla beraber söz konusu maddenin devamında borçlanmaya ilişkin esas ve usuller düzenlenmiş ve bunlara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Kanun'un 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı, bu miktarın büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanacağı; (e) bendinde ise, söz konusu idarelerin bu şekilde hesaplanan tutarın yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı, yüzde onunu geçen iç borçlanmayı ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapabileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda ortaya konulan mevzuat hükümleri doğrultusunda, İdarenin; en son kesinleşmiş toplam bütçe gelirlerinin o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan tutarı İdarenin borçlanma sınırını göstermektedir.

Bu bağlamda, İdarenin son üç yılına ilişkin bütçe gelirleri toplamı ve bu gelirler esas alınarak hesaplanan borçlanma sınırına ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 12: İdarenin Son 3 Yıllık Bütçe Gelirleri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 (TL)	2020 (TL)	2021 (TL)
Vergi Gelirleri	0	0	0
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.331.660.380,82	1.350.751.749,36	1.195.679.857,15
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.158.399.999,99	833.600.000,00	1.393.215.583,46
Diğer Gelirler	77.536.692,38	91.181.658,25	120.067.598,56
Sermaye Gelirleri	0	0	0
Alacaklardan Tahsilat	0	0	0
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-540.092,18	-956.523,94	-97.704,99

Net Tahsilat	2.567.056.981,01	2.274.576.883,67	2.708.865.334,18
--------------	------------------	------------------	------------------

Tablo 13: İdarenin Son 3 Yıla Ait Borçlanma Sınırları

Yılı	En Son Kesinleşmiş Bütçe Geliri (TL)	Yeniden Değerleme Oranı (%)	Borç Stok Tavanı (TL)
2019	2.567.056.981,01	22,58	3.146.698.447,32
2020	2.274.576.883,67	9,11	2.481.790.837,77
2021	2.708.865.334,18	36,2	3.689.474.585,15

Yukarıdaki tabloda hesap şekli görülebileceği üzere, 2019 yılı en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılan miktarı olan 3.146.698.447,32 TL 2020 yılı borçlanma haddini, 2020 yılı en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılan miktarı olan 2.481.790.837,77 TL 2021 yılı borçlanma haddini ve 2021 yılı en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılan miktarı olan 3.689.474.585,15 TL de 2022 yılı borçlanma haddini ortaya koymaktadır.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tablolarda detaylı görüleceği üzere; 2020 yılı borç stoku tutarının aşılmadığı, 2021 yılı borç stoku tutarının 685.420.023,90 TL ve 2022 yılı borç stoku tutarının ise 1.879.736.072,83 TL olacak şekilde borçlanma haddinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14: İdarenin Son 3 Yıla Ait Toplam Borç Stoku

Yıl	Finansal Mali Borçlar (TL)	Faaliyet Borçları (TL)	Vergi ve Sosyal Güv. Borçları (TL)	Diğer Yükümlülük. (TL)	Toplam (TL)
2020	933.676.788,32	1.235.425.387,91	28.137.840,47	29.893.350,62	2.227.132.367,32
2021	1.356.154.424,65	1.733.295.545,99	47.707.097,01	30.053.794,02	3.167.210.861,67
2022	2.343.561.462,56	3.125.320.472,32	67.948.110,39	32.380.612,71	5.569.210.657,98
1- Finansal/Mali Borçlar: Bilançodaki 300-400 Banka Kredileri, 303-403 Kamu İdarelerine Mali Borçlar, 310-410 Dış Mali Borçlar, 309-409 Diğer Mali Borçlar Hesabı bakiye toplamlarından oluşur. 2- Faaliyet Borçları: 320-Faaliyet Borçları Hesabı bakiye toplamından oluşur. 3- Vergi ve Sosyal Güvenlik Borçları: 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar, 361-Ödenecek SGK Kesintileri, 368-438 Vadesi Geçmiş, Ertelemiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ve Kamuya Olan Ertelemiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesapları toplamından oluşur. 4- Diğer Yükümlülükler: Yukarıda Sayılanlar Dışında Kalan İç/Dış Diğer Yükümlülüklerden (304-404, 307-407, 308-408, 381-481) oluşur.					

Tablo 15: Borçlanma Haddi-Borçlanma Stoku Farkı

Yılı	Borçlanma Haddi (TL)	Toplam Borç Stoku (TL)	Fark (TL)
2020	3.146.698.447,32	2.227.132.367,32	919.566.080,00
2021	2.481.790.837,77	3.167.210.861,67	-685.420.023,90
2022	3.689.474.585,15	5.569.210.657,98	-1.879.736.072,83

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle;

- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinden bahsedilerek bulguda; bir buçuk katı uygulamasının bağlı kuruluşları kapsayıp kapsamadığına dair Tekirdağ Büyükşehir Belediyesine bağlı Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 23.01.2023 tarihli ve E-28669153-841.99-6677 sayılı yazı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan görüş istediği, söz konusu yazıya hitaben Bakanlığa bağlı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından verilen E-45730004-622.02-5764654 sayılı görüşte bağlı kuruluşlar için borçlanma limitinin 1,5 kat uygulanacağını belirtildiği,

- Bu görüşe göre İdarenin 2021 yılı borç stok tutarının, 2020 yılı bütçe geliri yeniden değerlendirilerek artırılıp, bir buçuk katı uygulandığında, borçlanma sınırının içinde kaldığı,

- 2022 yılı hesaplamalarına bakıldığında ise borçlanma limiti 1,5 kat olarak uygulanırsa bile borçlanma limitinin aşıldığı,

- Gerçekleşen olağanüstü fiyat artışlarının borçlanma limitinin aşılmasında çok önemli bir faktör olduğu, 2022 yılında TÜİK verilerine göre ÜFE'nin %97,72 olarak gerçekleştiği ve başta akaryakıt olmak üzere birçok maliyet kaleminde olağanüstü artışlar gerçekleştiği, bu olağanüstü artışların İdare gelirlerinin giderlerini karşılama oranını düşürerek, toplu taşıma faaliyetlerinin sürmesi için gerekli olan ve kaçınılması mümkün olmayan faaliyet borçlarını 1.392.024.926,33 TL arttırdığı, bu durumun geçici olarak %0,63 gibi düşük bir oranla borçlanma limitinin aşılmasına neden olduğu,

- 2023 yılında baz alınacak 2022 gelirleriyle birlikte yeni borçlanma limitinin 22.433.823.233 TL'ye yükselerek mevcut borç stokunun çok üstünde olduğu

İfade edilmiştir.

Her ne kadar İdare tarafından büyükşehir belediyelerinin bağlı idareleri için borçlanma limitinin; en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranının 1,5 katı olacağı öne sürülerek, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'ne verilen görüş yazısı dayanak gösterilmişse de 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan hüküm açıktır. Buna göre, kanun koyucu; belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler için faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarını, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı

Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan tutarı olarak belirlemiş, aynı bendin devamında sadece büyükşehir belediyeleri ayrı tutularak söz konusu oranın bunlar için 1,5 kat olarak uygulanmasına müsaade etmiştir. Bilindiği üzere, büyükşehir belediyeleri bağlı idarelerinin büyükşehir belediyelerinden ayrı bir tüzel kişiliği ve müstakil bütçesi bulunmaktadır. Bu bağlamda, büyükşehir belediyelerine tanınan söz konusu borçlanma limitinin bu belediyelere bağlı idareleri de kapsadığı yönünde yapılacak çıkarımın hatalı olacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki; İdarenin 2022 yılında gerçekleşen borç stoku hesaplanırken borçlanma limiti 1,5 kat olarak uygulansa dahi borçlanma sınırını aşmaktadır.

Sonuç olarak, İdarenin 2022 yılı itibariyle sahip olduğu borç stoku, mevzuatında belirtilen borçlanma sınırını geçtiğinden mevcut borç stoku borçlanma sınırının altına çekilene kadar yeni bir borçlanmaya gidilmemesi ve mevcut borçların ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: İdarenin Geçmiş Yıllarda Almış Olduğu Araçlara Ait Taksitlerin Vadesinde Ödenmemesi ve Kurdaki Artıştan Kaynaklı Olarak Ekstra Maliyete Katlanması

İdarenin envanterinde bulunan ve araç filosuna dâhil olan taşıtların bazılarında ödeme planına göre ödemelerin gerçekleştirilmediği, faiz yükümlülüğü söz konusu olmamasına karşın kurdaki artış nedeniyle ilave maliyetlere katlanıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesi uyarınca; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında da; muhasebe yetkililerinin, 34'üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 248'inci ve

249'uncu maddelerinde 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliği ve hesaba ilişkin işlemler düzenlenmiştir. Yönetmelik'te, 320-Bütçe Emanetleri Hesabı için, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; yapılacak ödemelerde söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, detayı aşağıda görüleceği üzere İdarenin envanterinde bulunan ve araç filosuna dâhil olan taşıtların bazılarında ait borç ödemelerinin ödeme planına göre gerçekleştirilmediği, bu kapsamda 31.12.2022 tarihi itibarıyla ödemesi tamamlanmış olması gerekirken ödenmemiş toplam 28.771.043,51 Euro tutarında borç olduğu, söz konusu ödemeler için faiz yükümlülüğü bulunmadığı, ancak ödenen tutarlar için kurdaki artış nedeniyle 193.461.966,97 TL ilave maliyete katlanıldığı tespit edilmiştir.

İdarenin Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınan bilgi ve belgelere göre;

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2014/92378 İhale Kayıt Numaralı 105 Adet Dizel Yakıtlı Körüklü Tip Otobüs Alımı İşi'nde; ödeme planına göre 12.04.2020 tarihinde tüm ödemelerin tamamlanması gerekirken, en son 12.01.2019 dönemine ilişkin taksit ödemesinin yapıldığı, vadesi geçmiş taksitlerin toplam tutarının 4.733.835,62 Euro olduğu, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 39.060.085,49 TL,

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2012/56946 İhale Kayıt Numaralı 250 Adet Dizel Yakıtlı Solo Tip Otobüs Alımı İşi'nde; ödeme planına göre 03.05.2018 tarihinde tüm ödemelerin tamamlanması gerekirken, en son 03.04.2018 dönemine ilişkin taksit ödemesinin yapıldığı, vadesi geçmiş taksitlerin toplam tutarının 795.610,11 Euro olduğu, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 19.845.089,87 TL,

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2012/89755 İhale Kayıt Numaralı 250 Adet Dizel Yakıtlı Solo Tip Otobüs Alımı İşi'nde; ödeme planına göre 03.08.2018 tarihinde tüm ödemelerin tamamlanması gerekirken, en son 03.02.2018 dönemine ilişkin taksit ödemesinin yapıldığı, vadesi geçmiş taksitlerin toplam tutarının 3.165.936,88 Euro olduğu, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile

fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 12.350.236,33 TL,

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2012/126871 İhale Kayıt Numaralı 250 Adet Dizel Yakıtlı Solo Tip Otobüs Alımı İşi'nde; ödeme planına göre 03.10.2018 tarihinde tüm ödemelerin tamamlanması gerekirken, en son 03.04.2018 dönemine ilişkin taksit ödemesinin yapıldığı, vadesi geçmiş taksitlerin toplam tutarının 3.573.911,71 Euro olduğu, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 16.895.744,27 TL,

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2012/46894 İhale Kayıt Numaralı 200 Adet Doğalgaz Yakıtlı Solo Tip Otobüs Alımı İşi'nde; ödeme planına göre 05.04.2018 tarihinde tüm ödemelerin tamamlanması gerekirken, en son 05.02.2018 dönemine ilişkin taksit ödemesinin yapıldığı, vadesi geçmiş taksitlerin toplam tutarının 1.300.864,08 Euro olduğu, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 30.624.965,78 TL,

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2012/62858 İhale Kayıt Numaralı 250 Adet Dizel Yakıtlı Körüklü Tip Otobüs Alımı İşi'nde; ödeme planına göre 05.10.2018 tarihinde tüm ödemelerin tamamlanması gerekirken, en son 05.05.2018 dönemine ilişkin taksit ödemesinin yapıldığı, vadesi geçmiş taksitlerin toplam tutarının 5.504.165,57 Euro olduğu, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 35.400.459,24 TL,

31.12.2022 tarihi itibarıyla 2016/221384 İhale Kayıt Numaralı 375 Adet Dizel Yakıtlı Solo Tip Otobüs Alımı İşi'nde; en son 05.08.2020 dönemine ilişkin taksitin ödendiği, vadesi gelmemiş taksitler hariç olmak üzere vadesine göre normalde ödenmesi gereken tutardan 9.696.719,54 Euro eksik ödeme yapıldığı, ayrıca İdare tarafından yüklenici firmaya ödenen bedeller için normal ödeme vadesinde ödenmeyen taksit tarihleri ile fiilen ödemenin yapıldığı taksit tarihleri kıyaslandığında kurdaki artıştan dolayı 39.285.385,99 TL olmak üzere toplam 193.461.966,97 TL ilave maliyete katlanıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; bulguda sözü edilen

borçların 2012-2017 yıllarına ilişkin vadesi geçmiş olan araç alımlarına ait taksit ödemelerini içerdiği ve 2012-2017 yıllarında ödenmesi gereken taksitlerin vadesinde ödenmediğinden ödeme planının olumsuz etkilendiği, geçmiş dönem taksit ödemelerinin İdare nakit akış planlamasına dahil edilip ilgili tedarikçiler ile görüşülerek belirli bir ödeme çerçevesinde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin araç alımlarına ilişkin ödemeleri ödeme planına riayet edecek şekilde yapması, emanetlere alınan tutar ödemelerinin mevzuat hükümlerinde öngörülen şekilde teşekkül ettirilmesi, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması açısından yerinde olacaktır.

BULGU 10: İşçilere Limitin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

İşçilere bir yılda 270 saatten fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Çalışma süresi" başlıklı 63'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, "*Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.*", üçüncü fıkrasında, "*Çalışma sürelerinin yukarıdaki esaslar çerçevesinde uygulama şekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.*" hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun'un "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında, "*Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz.*", onbirinci fıkrasında, "*Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmaların ne şekilde uygulanacağı çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.*", düzenlemeleri yapılmış ve "İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık" başlıklı 104'üncü maddesinde de, Kanunun 63'üncü maddesinde ve yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran işveren veya işveren vekiline binikiyüz Türk Lirası (2022 yılı için 4175 TL) idari para cezası verileceği belirtilmiştir.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla Çalışmada Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde, "*Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, yarım saati aşan süreler ise bir saat*

sayılır.” denilmiştir.

Bu bağlamda, yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; bir işçinin fazla çalışma süresinin bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, fazla çalışma üst sınırı olan ikiyüzyetmiş saatin otuziki işçi açısından aşıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; şoförlerin hastalık ve benzeri nedenlerle gün içerisinde belli olan devamsızlıklarında yolcu mağduriyeti yaşanmaması için planlananın üzerinde fazla mesai yaptırılabilirdiği, yine anlık olarak gelişen trafik sıkışıklıkları veya toplumsal olaylarda aracın tayin edilen zaman dilimlerinde seferlerini tamamlayamaması nedeniyle de planlananın üzerinde fazla mesai oluşabilirdiği, tüm bu sebeplere rağmen önceki yıllara göre 2022 yılında azami özen gösterilerek 270 saatten fazla çalışma limitinin aşılmamasına dikkat edildiği ve söz konusu aksaklığın minimum seviyeye düşürüldüğü, 2023 yılında 270 saatten fazla çalışmanın tamamen sıfırlanmasının hedeflendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, üst sınırı mevzuat ile belirlenmiş olan fazla çalışma süresinin aşılmaması hususunda İdare tarafından gereken özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullanılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın “Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı

olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanunun 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya izin ücretini 57'nci maddenin üç ve dördüncü fıkralarında belirtilen usule aykırı olarak ödeyen veya eksik ödeyen veya 59'uncu maddedeki hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2022 yılı için 755 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarede görev alan kadrolu işçilerden 794'ünün 100 ile 200 gün arasında, 440'ının 200 ile 300 gün arasında, 33'ünün 300 ile 444 gün arasında kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları karşılığında işçilerin son

ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderler ortaya çıkacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; Toplu İş Sözleşmesi gereği işçilerin 8 gün sosyal izni bulunduğu ve personelin öncelikle bu izni kullandığı, iki yıldan fazla süren pandemi döneminde şoför personelin büyük bir kısmının hastalanması, idari izin kullanması ve kronik rahatsızlıklardan dolayı izinli sayılması ve yine emeklilik taleplerinin artması nedeniyle yıllık izinlerin eritilemediği, İdarenin tüm birimlere yazı yazılarak personelin biriken izinlerinin kullandırılması yönünde takip yaptığı ve izin kullanım sayısının 2022 yılında artmasının sağlandığı, 2023 yılında da sürecin takip edilerek izinlerin kullandırılarak eritilmesinin hedeflendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 12: Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması

İdare ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası (BEM-BİR-SEN) arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinde, mevzuatında yer almayan ikramiye ödemeleri, sosyal ve kültürel faaliyetlerden ve belediyenin çeşitli imkânlarından yararlanma gibi konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

Anayasa'nın 128'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.*" hükmü uyarınca kamu görevlilerinin mali haklarına ilişkin düzenlemeler Toplu Sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, ancak kanunla yapılabilir. Başka bir deyişle; Toplu Sözleşme'de düzenlenmeyen bir hususta, ancak Kanunda belirtilen düzenlemeler yasal dayanak teşkil edecektir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu ile kamu görevlilerine yasal temsilcileri aracılığı toplu sözleşme yapma imkanı tanınmıştır. Bu bağlamda, 4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan 6.Dönem Toplu Sözleşme'nin "Genel Hükümler" başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci

fikrasında “*Bu toplu sözleşmede düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulamasına devam olunur.*” denilmektedir. Dolayısıyla Toplu Sözleşme hükümlerinde yer almayan bir mali hakkın sosyal denge sözleşmeleri ile kamu görevlilerine verilebilmesi için ancak 4688 sayılı Kanun hükümlerinde o mali hakka cevaz verilmiş olması gerekmektedir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun 32’nci maddesine göre; 375 sayılı KHK’nın Ek 15’inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında, Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilecektir. 375 sayılı KHK’nın Ek 15’inci maddesinde ise; sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun’a göre yapılan Toplu Sözleşme’de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hükmü yer almıştır. 4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6.Dönem Toplu Sözleşmenin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün “Sosyal denge tazminatı” başlıklı 1’inci maddesinin birinci fıkrasında ise; “Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanun’un 32’nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120’sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerden de görüleceği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece; görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge

sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuata aykırı olacaktır.

Yapılan incelemede; İdare ile BEM-BİR-SEN arasında akdedilen sosyal denge tazminatı sözleşmesinde, sosyal denge tazminatı haricinde “ikramiye” ödemesine yer verildiği, diğer yandan sosyal ve kültürel faaliyetlerden, belediyenin çeşitli imkanlarından yararlanma vb. konularda mevzuatına aykırı hususların da yer aldığı tespit edilmiştir. Şöyle ki:

Belediye ile BEM-BİR-SEN arasında akdedilen ve 01.01.2022-31.12.2023 döneminde geçerli olan Sosyal Denge Sözleşmesinin “Sosyal Denge Tazminatı Tutarı” başlıklı 5’inci maddesinde;

“(1) Sosyal Denge Tazminatı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) % 120’si brüt olarak ödenir.

(2) Ramazan Bayramında brüt 2.000 TL bayram ikramiyesi ödenir.

(3) Kurban Bayramında brüt 2.000 TL bayram ikramiyesi ödenir.

(4) 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü’nde brüt 2.000 TL ikramiye ödenir.” denilmektedir.

Diğer yandan, “Sosyal Haklar” başlıklı 7’inci maddesinde ise;

İdarenin, kamu görevlilerinin İBB ve iştiraklerinin işlettiği otoparklardan ve parklanma alanlarından kurum kimliğini göstererek indirimli yararlanması için protokol yapılmasına yönelik çalışma yapacağı, İBB’ ye bağlı spor merkezlerinin (Spor İstanbul A.Ş. tarafından işletilenler dahil) hizmetlerinden ve yüzme havuzlarından; çalışan, eş ve çocuklarının ikametgâh şartı aranmaksızın ücretsiz yararlanması için protokol yapılmasına yönelik çalışma yapacağı, yükseköğrenim (ön lisans, lisans, lisansüstü) gören kamu görevlilerine izin konusunda kolaylık sağlanacağı, kreşlerde çalıştırılacak; uzman, pedagog ve öğretmenlerde Milli Eğitim Bakanlığı kriterleri aranacağı, kamu görevlilerinin işyerine ulaşımını sağlamak amacıyla servis aracı hizmete koyacağı ve tüm kamu görevlilerinin bu hizmetlerden ücretsiz olarak faydalacağı, mesai saatleri dışında göreve çağırıldığı kamu görevlisine araç tahsis edeceği, başta 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olmak üzere yıl içinde periyodik olarak kadına yönelik toplumsal cinsiyet temelli; ayrımcılık, şiddet ve tacizin önlenmesi gibi konularda farkındalık yaratmak amacıyla tüm kamu görevlilerine karma eğitimleri sendika ile koordineli olarak yapacağı ifade edilmektedir.

Sosyal denge sözleşmeleri, kendiliğinden çok çeşitli sosyal ve mali hakları düzenleyen ya da düzenlemesi gereken bir metin değildir. İşçi dışındaki kamu çalışanlarının sosyal ve mali haklarının iç mevzuatımıza uygun olarak düzenlendiği metin, 4688 sayılı Kanun'un 28, 29, 31 33 ve 34'üncü maddelerine göre dönemler itibariyle akdedilen Toplu Sözleşmelerdir.

2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan Toplu Sözleşme incelendiğinde, işçi dışındaki kamu görevlileri için farklı konuları içeren çok sayıda ödeme kalemlerinin düzenlendiği ve bu kalemlerden birinin de "sosyal denge tazminatı" olduğu görülecektir. İlgili bütün mevzuata göre; ilave olarak yapılan söz konusu ödeme, herhangi bir tereddüte mahal vermeyecek şekilde bir tazminat olup ödeme unsuru olarak tek kalemden oluşmaktadır. Bu bağlamda, ilgili mevzuatına göre; idarelerin mali durumu, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre bu tazminat farklı oranlarda belirlenebilecektir. Bu durumda, söz konusu tazminatın taraflarca karara bağlandığı metin "sosyal denge sözleşmesi" dir. Sosyal denge sözleşmesi yeni bir sendikal hakkın kullanımını içermediği ve hukuk sistemimizde toplu iş sözleşmesi ya da toplu sözleşme statüsünde olmadığı için, dönemler itibariyle akdedilen Toplu Sözleşmeler ile kendisine çizilen sınırın dışında bir düzenlemenin taşıyıcısı olma hakkına ve yetkisine sahip değildir.

Bu nedenle, sadece sosyal denge tazminatının düzenlenme metni olması gereken sosyal denge sözleşmesinde, sosyal yardımların veya faaliyetlerin de düzenlenmesi; mali yükümlülük içersin veya içermesin Anayasa, personel kanunları ve sendikal hak olarak dönemler itibariyle akdedilen Toplu Sözleşmelere aykırıdır. Diğer bir ifadeyle, iç mevzuatımıza uygun olarak; sosyal ve kültürel faaliyetlerden, belediyenin çeşitli imkanlarından yararlanma vb. konuların düzenlenme yeri; kanunlar ya da 4688 sayılı Kanun'un 28, 29, 31, 33 ve 34'üncü maddelerine göre akdedilen Toplu Sözleşmelerdir. Dolayısıyla, sosyal denge sözleşmeleri, sadece sosyal denge tazminatının düzenlendiği metinler olmalıdır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; 2022-2023 dönemine ilişkin Sosyal Denge Sözleşmesinin, işverenin mali gücünün elverdiği ölçüde kamu görevlilerin ekonomik durumunu geliştirmek, sosyal ve kültürel düzeylerini yükseltmek, çalışma performansını artırmak ve iş barışını sağlamak amacıyla imzalandığı; Sözleşmede geçen sosyal ve kültürel faaliyetler, belediyenin çeşitli imkânlarından yararlanma gibi hususlara yer verilme sebebinin, Sözleşmenin bu amaçlara hizmet etmesinden ileri geldiği, bulguda yer alan tespit çerçevesinde Sözleşme içeriğinde başka konulara yer verilmemesi hususunun değerlendirilerek

bir sonraki dönemde imzalanacak olan sosyal denge sözleşmesinde söz konusu hususa dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sosyal denge sözleşmelerinde, mevzuatında yer almayan hususların düzenlenmemesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kilometre Üzerinden Teklif Alınarak Gerçekleştirilen Otobüs Bakım ve Onarımlarına İlişkin İhalelerde, Birim Fiyatı Oluşturan Unsurlara İlişkin Detaylı Fiyat ve Miktar Araştırması Yapılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguda işçilik maliyetlerinin hesaplanması yönünde çalışmalar yapılsa da bulguda eleştirilen diğer husularda 2022 yılında yapılan ihalelerde aynı uygulama devam ettiğinden söz konusu hususlar 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “Kilometre Üzerinden Teklif Alınarak Gerçekleştirilen Otobüs Bakım ve Onarımlarına İlişkin İhalelerde, Birim Fiyatı Oluşturan Unsurlara İlişkin Fiyat ve Miktar Araştırması Yapılmaması” başlığıyla 7 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2022 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz

			konusu husus 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması” başlığıyla 2 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması	2021	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2022 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması” başlığıyla 12 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bu konu ile ilgili çalışma yapıp ilerleme kaydedilse de 2022 yılı içerisinde şirket bünyesinde halen 20 gün üzerinde yıllık izni bulunan işçiler bulunduğundan bu

			husus 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması” başlığıyla 11 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşçilere Limitin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu hususun ortadan kaldırılması yönünde bazı çalışmalar yapılsa da 2022 yılı içerisinde halen 270 saat üzerinde fazla mesai yaptırılan işçiler bulunduğundan bu husus 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “İşçilere Limitin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması” başlığıyla 10 numaralı bulgu olarak yer almaktadır.
İdareye Ait Sosyal Tesisin İşletilmesinde Tahsilat/Ödeme İşlemleri ile Tesisin Denetlenmesinde Hatalı Uygulamaların Olması	2021	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, bulgu konusu hususlarda ilerleme kaydedilmediği anlaşılmış olup söz konusu hususlar 2022 yılı Sayıştay Denetim

			Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “İdareye Ait Sosyal Tesisin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması” başlıklı 6 numaralı bulgunun "Misafirhane Olarak Kullanılan Sosyal Tesisin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması" başlıklı "b" şıkkı içerisinde tekrar düzenlenmiştir.
Sosyal Tesise İlişkin Olarak Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, bulgu konusu hususta ilerleme kaydedilmediği anlaşılmış olup söz konusu husus 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” kısmında “İdareye Ait Sosyal Tesisin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması” başlıklı 6 numaralı bulgunun "Misafirhane Olarak Kullanılan Sosyal Tesislerin İşletilmesinde Hatalı Uygulamaların Bulunması" başlıklı "b" şıkkı içerisinde tekrar düzenlenmiştir.

Banka Kredilerine İlişkin Faiz Tutarlarının Tümünün Kredinin Kullanıldığı Tarihte Giderler Hesabına Kaydedilmesi	2021	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2022 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” kısmında “Banka Kredilerine İlişkin Faiz Tutarlarının Tümünün Kredinin Kullanıldığı Yılda Giderleştirilmesi” başlığıyla 2 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
--	------	--------------------	--